Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 6. 2023, sp. zn. 11 Tz 30/2023, ECLI:CZ:NS:2023:11.TZ.30.2023.1

Číslo: 46/2026

Právní věta:

Pokud příslušný orgán členského státu Evropské unie jako státu vykonávajícího uznal rozsudek a případně rozhodnutí o probaci, které mu byly postoupeny, a uvědomil o uznání soud České republiky jako vydávajícího státu, není český soud s ohledem na § 339 odst. 1 nebo odst. 2 z. m. j. s., který provádí čl. 7 odst. 1 ve spojení s čl. 14 odst. 1 rámcového rozhodnutí Rady 2008/947/SVV ze dne 27. 11. 2008 o uplatňování zásady vzájemného uznávání na rozsudky a rozhodnutí o probaci za účelem dohledu nad probačními opatřeními a alternativními tresty (dále jen „rámcové rozhodnutí“) nadále příslušný k výkonu dohledu nad uloženými probačními opatřeními nebo alternativními tresty, ani pro přijímání dalších opatření. Český soud proto nemůže rozhodnout, že podmíněně odsouzený, jehož se týká postoupený rozsudek, vykoná trest odnětí svobody uložený tímto postoupeným rozsudkem, byť se v České republice ve zkušební době dopustil trestné činnosti, pokud příslušný orgán jiného členského státu Evropské unie výkon uznaného rozhodnutí nepředá podle § 339 odst. 1 nebo odst. 2 z. m. j. s. zpět do České republiky, jak vyžaduje čl. 20 rámcového rozhodnutí.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 28.06.2023

Spisová značka: 11 Tz 30/2023

Číslo rozhodnutí: 46

Číslo sešitu: 8

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Právní styk s cizinou, Uznání a výkon cizozemských rozhodnutí

Předpisy: čl. 14 odst. 1 rámcového rozhodnutí Rady 2008/947/SVV
čl. 20 rámcového rozhodnutí Rady 2008/947/SVV
čl. 7 odst. 1 rámcového rozhodnutí Rady 2008/947/SVV
§ 339 odst. 1 z. m. j. s.
§ 339 odst. 2 z. m. j. s.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud ke stížnosti pro porušení zákona podané ministrem spravedlnosti České republiky ve prospěch obviněného P. K. vyslovil, že usnesením Okresního soudu Plzeň-město ze dne 19. 1. 2021, sp. zn. 5 T 100/2017, a řízením mu předcházejícím byl porušen zákon v neprospěch obviněného P. K. v ustanovení § 86 odst. 1 tr. zákoníku, ve znění účinném do 31. 12. 2021, a v ustanovení § 339 odst.

1, 2 zákona č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, ve znění pozdějších předpisů, a zrušil toto usnesení, včetně řízení mu předcházejícího, jakož i další rozhodnutí na ně obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu.

Odůvodnění:

1. Rozsudkem Okresního soudu Plzeň-město ze dne 9. 8. 2018, č. j. 5 T 100/2017-263, který nabyl právní moci dne 9. 8. 2018, byl obviněný P. K. (dále jen „obviněný“) uznán vinným přečinem zpronevěry podle § 206 odst. 1, 3 tr. zákoníku. Za to mu byl podle § 206 odst. 3 tr. zákoníku uložen trest odnětí svobody v trvání dvaceti měsíců s podmíněným odkladem výkonu na 36 měsíců s dohledem. Obviněnému byla rovněž podle § 85 odst. 2 tr. zákoníku uložena povinnost podle svých sil nahradit škodu, kterou trestným činem způsobil. Konečně byla tímto rozsudkem obviněnému podle § 228 odst. 1 tr. ř. uložena povinnost nahradit poškozené škodu ve výši 394 000 Kč.

2. K žádosti Okresního soudu Plzeň-město bylo rozsudkem slovenského Okresního soudu Malacky sp. zn. 3 Tcud/2/2019, pravomocným dne 15. 9. 2020, rozhodnuto o uznání rozsudku uvedeného v odstavci shora s tím, že se vykoná na území Slovenské republiky.

3. Usnesením Okresního soudu Plzeň-město ze dne 19. 1. 2021, č. j. 5 T 100/2017-360, bylo podle § 86 odst. 1 tr. zákoníku rozhodnuto, že obviněný trest odnětí svobody v trvání dvaceti měsíců uložený mu v odstavci č. 1 citovaným rozsudkem vykoná, a to podle § 56 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku ve věznici s ostrahou (dále jen „napadené usnesení“). V odůvodnění tohoto usnesení okresní soud mj. konstatoval, že obviněný nesplnil podmínku vedení řádného života ve zkušební době podmíněného odsouzení s dohledem, neboť se v jejím průběhu dopustil úmyslné trestné činnosti, konkrétně dne 8. 2. 2020 přečinu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku, za nějž byl pravomocně odsouzen trestním příkazem Okresního soudu v Litoměřicích ze dne 26. 2. 2020, sp. zn. 4 T 24/2020, a dále dne 7. 7. 2020 přečinu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku, za který byl pravomocně odsouzen trestním příkazem Okresního soudu Plzeň-sever ze dne 28. 8. 2020, sp. zn. 1 T 103/2020 (viz bod 5 odůvodnění napadeného usnesení).

4. Dne 30. 3. 2023 podal ministr spravedlnosti pod č. j. MSP-415/2021-ODKA-SPZ/6, podle § 266 odst. 1 tr. ř. proti shora označenému usnesení Okresního soudu Plzeň-město stížnost pro porušení zákona, a to ve prospěch obviněného.

5. Porušení zákona v neprospěch P. K. ministr spravedlnosti shledává v tom, že okamžikem nabytí právní moci rozsudku Okresního soudu Malacky sp. zn. 3 Tcud/2/2019, kterým byl uznán rozsudek Okresního soudu Plzeň-město ze dne 9. 8. 2018, sp. zn. 5 T 100/2017, nebyla již Česká republika, konkrétně Okresní soud Plzeň-město, nadále příslušná k výkonu dohledu, natož k rozhodnutí o tom, že podle 86 odst. 1 tr. zákoníku obviněný trest odnětí svobody na dvacet měsíců vykoná [viz čl. 7 odst. 1 ve spojení s čl. 14 odst. 1 Rámcového rozhodnutí Rady 2008/947/SVV ze dne 27. 11. 2008 o uplatňování zásady vzájemného uznávání na rozsudky a rozhodnutí o probaci za účelem dohledu nad probačními opatřeními a alternativními tresty (dále jen „rámcové rozhodnutí“)]. Obsah spisu Okresního soudu Plzeň-město sp. zn. 5 T 100/2017 nepotvrzuje, že by v období před vyhlášením napadeného usnesení došlo k nějakému z případů vymezených v § 339 odst. 2 zákona č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „z. m. j. s.“ (čl. 7 odst. 2 rámcového rozhodnutí), kdy se příslušnost vykonávat dohled a případně i rozhodnout o tom, že obviněný podle § 86 odst. 1 tr. zákoníku vykoná trest odnětí svobody na dvacet měsíců, vrací zpět Okresnímu soudu Plzeň-město. Je sice pravdou, že v době vyhlášení napadeného usnesení bylo zřejmé, že obviněný se zdržoval v České republice a páchal tu trestnou činnost, tedy ve smyslu § 339 odst. 2 písm. d) z. m. j. s. ve znění účinném do 31. 12. 2022 (čl. 20 odst. 1 rámcového rozhodnutí) fakticky neměl obvyklé bydliště na Slovensku, ovšem současně platí, že k tomu, aby

přešla příslušnost zpět na Okresní soud Plzeň-město bylo nezbytné, aby Okresní soud Malacky formálně předal pravomoc vykonávat dohled a činit další opatření zpět českému soudu. Tato povinnost vyplývá jednak z logiky věci, jednak přímo z čl. 20 odst. 1 rámcového rozhodnutí a v neposlední řádě je potvrzována právní teorií (viz komentář k § 339 odst. 2 tr. zákoníku v bodě 3. v publikaci KUBÍČEK, Miroslav, Přemysl POLÁK a Helena HUCLOVÁ. Zákon o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních: Komentář [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2023-3-17]. ASPI_ID KO104_2013CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.). Teprve následně, přípisem ze dne 27. 1. 2021, sp. zn. 3 Tcud/2/2019, Okresní soud Malacky předal pravomoc vykonat uznané rozhodnutí zpět Okresnímu soudu Plzeň-město s tím, že obviněný nemá na území Slovenské republiky obvyklý pobyt, přičemž odkázal na ustanovení § 8 odst. 1 písm. c) slovenského zákona č. 533/2011 Sb., o uznávání a výkonu rozhodnutí, kterými se ukládá trestní sankce nespojená s odnětím svobody nebo probační opatření za účelem dohledu v Evropské unii. Okresní soud v Plzeň-město tak neměl v době vyhlášení napadeného usnesení k takovému postupu oprávnění, resp. neměl pravomoc takové rozhodnutí vydat.

6. Vzhledem ke shora uvedenému proto ministr spravedlnosti navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 268 odst. 2 tr. ř. vyslovil, že pravomocným usnesením Okresního soudu Plzeň-město ze dne 19. 1. 2021, sp. zn. 5 T 100/2017, byl v neprospěch obviněného porušen zákon v ustanovení § 86 odst. 1 tr. zákoníku, ve znění účinném do 31. 12. 2021, a v § 339 odst. 1, 2 z. m. j. s., ve znění účinném do 31. 12. 2022. S odkazem na § 269 odst. 2 tr. ř. aby napadené usnesení, jakož i všechna další rozhodnutí na něj obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu, bez dalšího zrušil. Pro případ, že by Nejvyšší soud dospěl k závěru, že jsou splněny podmínky pro rozhodnutí o této stížnosti pro porušení zákona v neveřejném zasedání, s takovým postupem vyslovil souhlas.

7. Státní zástupce činný u Nejvyššího státního zastupitelství ve svém vyjádření ze dne 13. 4. 2023, sp. zn. 1 NZZ 2026/2022, uvedl, že se ztotožňuje s podanou stížností pro porušení zákona. V posuzované věci se podle něj ukazuje, že v důsledku nabytí právní moci rozsudku Okresního soudu Malacky sp. zn. 3 Tcud/2/2019, jímž byl uznán rozsudek Okresního soudu Plzeň-město ze dne 9. 8. 2018, sp. zn. 5 T 100/2017, nebyl již Okresní soud Plzeň-město příslušný k rozhodnutí o vykonání trestu odnětí svobody v trvání dvaceti měsíců s přihlédnutím k další trestné činnosti obviněného. K předání pravomoci vykonat uznané rozhodnutí zpátky Okresnímu soudu Plzeň-město, s ohledem na zjištění o absenci obvyklého pobytu obviněného na území Slovenské republiky, došlo až v době následující po vydání napadeného usnesení.

8. Státní zástupce tak souhlasil s návrhem, který ministr spravedlnosti formuloval ve vztahu k rozhodnutí Nejvyššího soudu pod bodem 12 podané stížnosti pro porušení zákona. Pokud by Nejvyšší soud hodlal rozhodnout jiným způsobem, než uvedeným v § 274 odst. 2 a 3 tr. ř., státní zástupce pro tento případ souhlasil s rozhodnutím v neveřejném zasedání (§ 274 odst. 4 tr. ř. ve znění účinném od 8. 12. 2021).

9. Ke stížnosti pro porušení zákona se vyjádřila rovněž ustanovená obhájkyně obviněného, která zrekapitulovala předcházející trestní řízení a v návaznosti na čl. 14 odst. 1 a 2 rámcového rozhodnutí a ustanovení § 339 z. m. j. s. navrhla, aby Nejvyšší soud vydal rozsudek stanovící, že podle § 268 odst. 2 tr. ř. se vyslovuje, že usnesením Okresního soudu Plzeň-město sp. zn. 5 T 100/2017, ze dne 19. 1. 2021, byl porušen zákon v neprospěch obviněného P. K., podle § 269 odst. 2 tr. ř. se usnesení Okresního soudu Plzeň-město sp. zn. 5 T 100/2017, ze dne 19. 1. 2021, zrušuje, zrušují se také další rozhodnutí na zrušené rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu.

10. Nejvyšší soud, jakožto soud příslušný rozhodovat o stížnostech pro porušení zákona (§ 266 odst. 1 tr. ř.), z podnětu stížnosti pro porušení zákona podané ministrem spravedlnosti ve prospěch P. K. (§

267 odst. 1 tr. ř.), přezkoumal podle § 267 odst. 3 tr. ř. zákonnost a odůvodněnost těch výroků rozhodnutí, proti nimž byla stížnost podána, a to v rozsahu a z důvodů v ní uvedených, jakož i řízení napadené části rozhodnutí předcházející, a dospěl k závěru, že stížnost je důvodná.

11. Nejvyšší soud považuje za nezbytné předně poukázat na dotčená ustanovení příslušných předpisů.

12. Podle ustanovení § 339 odst. 1 z. m. j. s. (ve znění účinném do 31. 12. 2022) soud může požádat příslušný orgán jiného členského státu o předání výkonu uznaného rozhodnutí zpět do České republiky, pokud se proti osobě, vůči níž takové rozhodnutí směřuje, vede v České republice jiné trestní řízení. Podle odst. 2 téhož ustanovení po zahájení výkonu uznaného rozhodnutí v jiném členském státu lze výkon takového rozhodnutí v České republice zahájit nebo v něm pokračovat pouze, pokud d) osoba, vůči níž takové rozhodnutí směřuje, již nemá obvyklé bydliště v tomto členském státu, nebo e) jiný členský stát předal výkon uznaného rozhodnutí zpět do České republiky na základě žádosti soudu podle odstavce 1.

13. Podle článku 7 odst. 1 rámcového rozhodnutí pokud příslušný orgán vykonávajícího státu uznal rozsudek a případně rozhodnutí o probaci, které mu byly postoupeny, a uvědomil o uznání příslušný orgán vydávajícího státu, není vydávající stát nadále příslušný ani k výkonu dohledu nad uloženými probačními opatřeními nebo alternativními tresty, ani pro přijímání dalších opatření uvedených v čl. 14 odst. 1. Podle odst. 2 téhož článku působnost uvedená v odstavci 1 přechází zpět na vydávající stát, a) jakmile příslušný orgán vydávajícího státu oznámí příslušnému orgánu vykonávajícího státu zpětvzetí osvědčení uvedeného v čl. 6 odst. 1 podle čl. 9 odst. 4; b) v případech uvedených v čl. 14 odst. 3 ve spojení s čl. 14 odst. 5; c) v případech uvedených v článku 20.

14. V článku 14 odst. 1 rámcového rozhodnutí se konstatuje, že příslušný orgán vykonávajícího státu má pravomoc přijímat veškerá další rozhodnutí týkající se podmíněného trestu, podmíněného propuštění, podmíněného odsouzení a alternativního trestu, zejména pokud odsouzená osoba neplní probační opatření nebo alternativní trest nebo spáchá nový trestný čin. Tato další rozhodnutí zahrnují zejména a) změnu povinností nebo příkazů uložených v probačním opatření nebo alternativním trestu nebo změnu délky probační doby; b) zrušení odkladu výkonu rozsudku nebo zrušení rozhodnutí o podmíněném propuštění a c) uložení trestu odnětí svobody nebo opatření spojeného se zbavením osobní svobody v případě alternativního trestu nebo podmíněného odsouzení. Odstavec 2 stanoví, že rozhodnutí přijatá podle odstavce 1 a všechny důsledky vyplývající z rozsudku, včetně případného výkonu a tam, kde to je nutné, přeměny trestu odnětí svobody nebo opatření spojeného se zbavením osobní svobody, se řídí právem vykonávajícího státu. Podle čl. 14 odst. 3 rámcového rozhodnutí každý členský stát může při jeho přijetí nebo později prohlásit, že jako vykonávající stát odmítne převzít odpovědnost stanovenou v odst. 1 písm. b) a c) ve vymezených případech nebo typech případů, zejména a) v případech týkajících se alternativního trestu, kdy rozsudek nestanoví trest odnětí svobody nebo opatření spojené se zbavením osobní svobody, který má být vykonán v případě neplnění uložených povinností či příkazů; b) v případech týkajících se podmíněného odsouzení; c) v případech, kdy se rozsudek týká činu, který není trestným činem podle práva vykonávajícího státu, nezávisle na znacích skutkové podstaty nebo na popisu trestného činu. Odstavec 5 téhož článku stanoví, že v případech uvedených v odstavci 3 není dotčena povinnost uznat rozsudek a případně rozhodnutí o probaci ani povinnost přijmout neprodleně veškerá opatření nezbytná pro dohled nad probačními opatřeními nebo alternativními tresty podle čl. 8 odst. 1.

15. Konečně čl. 20 odst. 1 uvádí, že skrývá-li se odsouzená osoba nebo nemá-li nadále oprávněný obvyklý pobyt ve vykonávajícím státě, může příslušný orgán vykonávajícího státu předat pravomoc vykonávat dohled nad probačními opatřeními nebo alternativními tresty a přijímat veškerá další rozhodnutí související s rozsudkem zpět příslušnému orgánu vydávajícího státu. Podle odst. 2 probíhá-li proti dotyčné osobě nové trestní řízení ve vydávajícím státě, může příslušný orgán

vydávajícího státu požádat příslušný orgán vykonávajícího státu, aby předal pravomoc vykonávat dohled nad probačními opatřeními nebo alternativními tresty a přijímat veškerá další rozhodnutí související s rozsudkem zpět příslušnému orgánu vydávajícího státu. V tom případě může příslušný orgán vykonávajícího státu předat pravomoc zpět příslušnému orgánu vydávajícího státu. Podle odst. 3 je-li za použití tohoto článku pravomoc předána zpět vydávajícímu státu, převezme ji příslušný orgán tohoto státu. Pro další dohled nad probačními opatřeními nebo alternativními tresty vezme příslušný orgán vydávajícího státu v úvahu délku a míru plnění probačních opatření nebo alternativních trestů ve vykonávajícím státě, jakož i veškerá rozhodnutí přijatá vykonávajícím státem v souladu s čl. 16 odst. 1.

16. Na základě předloženého spisového materiálu bylo Nejvyšším soudem ověřeno, že okamžikem nabytí právní moci rozsudku Okresního soudu Malacky sp. zn. 3 Tcud/2/2019, kterým byl uznán rozsudek Okresního soudu Plzeň-město ze dne 9. 8. 2018, sp. zn. 5 T 100/2017, nebyl již Okresní soud Plzeň-město příslušný k rozhodnutí o tom, že obviněný původní podmíněný trest odnětí svobody vykoná, a to s ohledem na čl. 7 odst. 1 ve spojení s čl. 14 odst. 1 rámcového rozhodnutí, podle nějž pokud příslušný orgán vykonávajícího státu uznal rozsudek a případně rozhodnutí o probaci, které mu byly postoupeny, a uvědomil o uznání příslušný orgán vydávajícího státu, není vydávající stát nadále příslušný ani k výkonu dohledu nad uloženými probačními opatřeními nebo alternativními tresty, ani pro přijímání dalších opatření uvedených v čl. 14 odst. 1, tj. podle písm. c) uložení trestu odnětí svobody. Předložený spisový materiál rovněž neosvědčuje, že by v době před vyhlášením napadeného usnesení došlo k situaci vymezené v ustanovení § 339 odst. 2 písm. e) z. m. j. s., tedy že by slovenský soud předal výkon uznaného rozhodnutí zpět do České republiky na základě žádosti Okresního soudu Plzeň-město. Stalo se tak až na základě postoupení výkonu rozhodnutí ze strany Okresního soudu Malacky ze dne 27. 1. 2021, sp. zn. 3 Tcud/2/2019, tj. až po vyhlášení usnesení napadeného podanou stížnosti pro porušení zákona. Jak správně poukázal ministr spravedlnosti ve stížnosti pro porušení zákona, v době vyhlášení napadeného usnesení bylo zřejmé, že obviněný se zdržoval v České republice a páchal tu trestnou činnost, tedy ve smyslu § 339 odst. 2 písm. d) z. m. j. s ve znění účinném do 31. 12. 2022 (čl. 20 odst. 1 rámcového rozhodnutí) fakticky neměl obvyklé bydliště na Slovensku, avšak platilo, že Okresní soud Malacky nepředal pravomoc vykonávat dohled a činit další opatření zpět českému soudu (Okresnímu soudu Plzeň-město), jak vyžaduje čl. 20 odst. 2 rámcového rozhodnutí.

17. Z uvedených důvodů Nejvyšší soud uzavírá, že Okresní soud Plzeň-město, coby orgán vydávajícího státu neměl pravomoc vydat napadené rozhodnutí, tedy podle § 86 odst. 1 tr. zákoníku rozhodnout o výkonu trestu odnětí svobody obviněným P. K. Okresní soud Plzeň-město ani nebyl oprávněn ve věci nařídit a konat veřejné zasedání, v němž učinil předmětné rozhodnutí. Přitom je nerozhodné, že toto usnesení nabylo právní moci až dne 9. 2. 2021, tedy poté, co Okresní soud Malacky dne 27. 1. 2021 (resp. 1. 2. 2021) postoupil zpět Okresnímu soudu Plzeň-město výkon rozhodnutí v posuzované věci sp. 5 T 100/2017.

18. Vzhledem ke všem výše uvedeným skutečnostem proto Nejvyšší soud ke stížnosti pro porušení zákona podle § 268 odst. 2 a § 269 odst. 2 tr. ř. rozhodl, že pravomocným usnesením Okresního soudu Plzeň-město ze dne 19. 1. 2021, sp. zn. 5 T 100/2017, a v řízení mu předcházejícím byl porušen zákon v neprospěch obviněného P. K. v ustanovení § 86 odst. 1 tr. zákoníku, ve znění účinném do 31. 12. 2021, a v ustanovení § 339 odst. 1, 2 zákona č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, ve znění pozdějších předpisů. Nejvyšší soud současně usnesení Okresního soudu Plzeň-město ze dne 19. 1. 2021, sp. zn. 5 T 100/2017, a řízení mu předcházející zrušil, přičemž současně zrušil také všechna další rozhodnutí na zrušené rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Tímto kasačním rozhodnutím tak napravil výše popsaná pochybení, jichž se dopustil Okresní soud Plzeň-město.

19. Jestliže slovenský soud (Okresní soud Malacky) postoupil výkon rozhodnutí v této věci zpět Okresnímu soudu Plzeň-město, pak je již dána pravomoc českého soudu (tj. Okresního soudu Plzeň-město) zvolit ve věci obviněného P. K., sp. zn. 5 T 100/2017, zákonu odpovídající postup.